

POZOR SCHOD



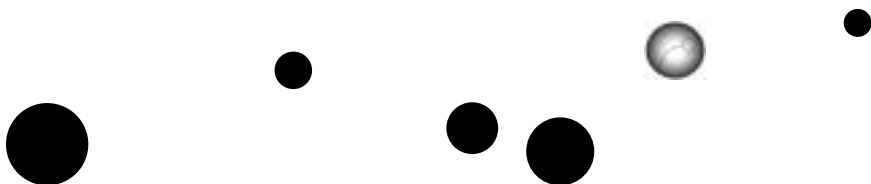
# PETRONIŮV SATYRIKON

S.R.O.

■ Nadešel třetí den a nás čekala poslední večeře, jakou pořádají pro gladiátory před zápasy, nicméně my jsme již utržili tolik ran, že bychom odsud raději utekli. Z chmurných úvah, jak se vyhnout blízké pohromě, nás vytrhl jeden Agamemnonův otrok: „Copak vy nevíte, kdo dneska pořádá hostinu?“

– TRIMALCHIO, *vrchol Elegance*

■ V JÍDELNĚ MÁ HODINY A TRUBAČE, ABY NEUSTÁLE VĚDĚL, KOLIK ČASU ZABIL.“ PEČLIVĚ JSME SE TEDY OBLÉKLI, ZAPOMNĚLI NA VŠECHNY ÚTRAPY A ROZKÁZALI GITONOVÍ, KTERÝ OCHOTNĚ PLNIL POVINNOSTI SLUHY, ABY NÁS NÁSLEDOVAL DO LÁZNĚ ■ bezcílně jsme oblečení obcházeli hloučky hráčů a přihlíželi hře, když ■ JSME SPATŘILI PLEŠATÉHO STARCE V ČERVENÉ TUNICE, JAK SI MEZI VLASATÝMI OTROKY HRAJE S MÍČEM. NEUPOUTALI NÁS NA TĚ PODÍVANÉ ANI TAK MLADÍ OTROCI, AČKOLI ZA TO STÁLI, JAKO TEN MUŽ CTIHODNÉHO VĚKU V ŽENSKÉM OBUTÍ PLNĚ ZAMĚSTNANÝ ZELENÝM MÍČEM. MÍČE, CO SE DOTKLY ZEMĚ, UŽ NEZVEDAL A OTROK, KTERÝ JICH MĚL PLNÝ PYTEL, PŘIHRÁVAL HRÁČŮM NOVÉ. ZAZNAMENALI JSME JEŠTĚ DALŠÍ PODIVNOSTI. NA OPAČNÝCH STRANÁCH KRUHU STÁLI DVA KLEŠTĚNCI, JEDEN DRŽEL STŘÍBRNÝ NOČNÍK A DRUHÝ POČÍTAL MÍČE, NE VŠAK TY ÚSPĚŠNĚ ODRAŽENÉ, ALE TY, CO SPADLY NA ZEM. ZATÍMCO JSME TAM STÁLI V ÚDIVU NAD TĚMI VÝSTŘEDNOSTMI,



■ příběhl Menelaus: „To je ON, u něho budete jíst a tohle vidíte začátek hostiny.“ Menelaus ještě nedomluvil, když ■ TRIMALCHIO *vrchol Elegance* luskl prsty, na to znamení mu kleštěnec doprostřed hry podstrčil nočník. Pán si vyprázdnil močový měchýř, požádal o vodu na opláchnutí a lehce omočené prsty si utřel do otrokových vlasů.

■ Bylo by zdlouhavé rozebírat všechny **jedno**tlivosti. Zkrátka šli jsme do **mo**krké lázně a zpocení a rozehrátí jsme přešli rovnou do studené. TRIMALCHIO, důkladně navoněný a naolejovaný, se již nechával masírovat, ne plátěnými ručníky, ale nejměkčími vlněnými šálami. Trojice léčitelů před ním popíjela falernské,

■ a když ho v hádce rozlili, TRIMALCHIO prohlásil, že si to země připila na jeho zdraví. ■ Pak ho zabalili do rudého plédu a posadili do nosítek, před kterými běželi čtyři otroci s odznaky na prsou a jel vozík, v němž se vezl jeho miláček, sešlý mladík se zanícenýma očima, ošklivější než jeho pán. TRIMALCHIONOVI u hlavy šel muzikant s malou píšťalkou a celou cestu mu zpíval do ucha, jako by mu šeptal nějaké tajemství.

• • • *vrchol Elegance*  
*vrchol Elegance* *vrchol Elegance* *vrchol Elegance*

■ TRIMALCHIO SE K NÁM OBRÁTIL S VLÍDNÝM VÝRAZEM: „TO VÍNO, JESTLI VÁM NECHUTNÁ, DÁM JINÉ. VE VAŠÍ CTĚNÉ SPOLEČNOSTI VŠAK CHUTNÁ KAŽDÉ. DÍKY BOHŮM NEMUSIM NIC KUPOVAT, ALE VŠEHO, CO HRDLO RÁČÍ, MÁM ZE STATKU ZA MĚSTEM – JEŠTĚ JSEM TAM ANI NEBYL, ŘIKAJ, ŽE SOUSEDÍ S MEJMA STATKAMA U TARENTA I S TĚMA PŘED TARRACIENIEMAMA. EŠTĚ NÁKÝ TO POLÍČKO A PŘIPOJIM SICÍLIU, ABYCH JEL PO SVÝM, AŽ SE MI ZACHCE VYRAZIT DO AFRIKY. ALE POVĚZ MI, AGAGEMNONE, NA JAKÝ TĚMA BYLO VAŠE DNEŠNÍ ŘEČNICKÝ exercise? */ cvičení /*

JÁ SICE SÁM NEJSEM ŽÁDNEJ ŘEČNÍK, NAUČIL JSEM SE ALE ČÍST A PSÁT mimo pro domácí potřebu. NA VZDĚLÁNÍ SE, NEMYSLI, SPATRA NEKOUKÁM, MÁM SÁM TŘI DVĚ KNIHOVNY, JEDNU ŘECKOU A DRUHOU LATINSKOU. UŽ PROTO BY MĚ MOC ZAJÍMALO, O ČEM BYLA VAŠE DNEŠNÍ PŘE?“

„SPOR POMEZI CHUDÝMA A BOHATÝMA,“ začal Agamemnon a Trimalchio ho přerušil:

„CO TO ZNAMENÁ BÝT CHUDÝ?“

„ZAJÍMAVÁ OTÁZKA,“ odvětil Agamemnon a dal se do rozspboru nevímjakého sporu.

■  
„KDYŽ DOJDE K TAKOVÝMU SPORU, ŽÁDNÁ PŘE SE NEKONÁ,“

prohlásil TRIMALCHIO,

„A KDYŽ K NIČEMU NEDOJDE, TAK JE TO CELÝ O NIČEM.“

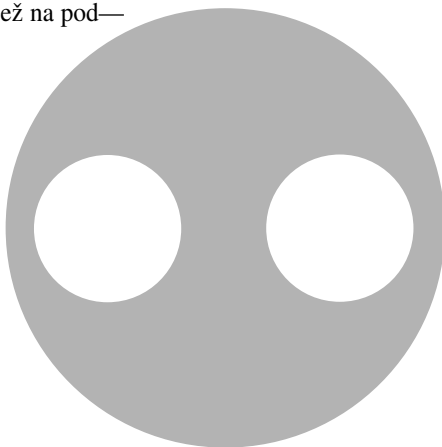
■  
*Chorio* ✓

KDYŽ JSME NEŠETRILI CHVÁLOU TOHOTO A JINÝCH JEHO VÝROKŮ,  
TRIMALCHIO POKRAČOVAL: „MŮJ MILÝ AGAGEMNONE, ZNÁŠ VŠECH DVANÁCT  
HERKULESOVÝCH PRACÍ NEBO JAK ODYSSEUSOVI KYKLOP UKROUTIL  
..skleštočcem↵ PALEC ?

ČASTO JSEM TO JAKO DÍTĚ ČÍTÁVAL V HOMÉROVI. A SIBYLLU JSEM TAKY NA VLASTNÍ  
OČI VIDĚL V KUMÁCH VISET V LÁHVI, A KDYŽ SE JÍ KLUCI PTALI:  
*SIBYL, WasWHAT DO YOU WANT?* odpovídala: *I WANT TO DIETA.*

■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a  
plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal,  
■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal,  
plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal,  
■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal,  
plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal,  
■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a plácal, ■ Plácal a  
plácal,

■ Plácal a plácal, než na pod—  
nose přinesli tak  
*Chrovskou*  
*svini, že...*



...

*...zabrala celý stůl.*

Divili jsme se té rychlosti a vzájemně se ujišťovali, že za tak krátkou dobu by se neupekl ani prachobyčejný kohout, tím spíš, že teď to prase vypadalo mnohem větší, než se nám zdálo předtím. TRIMALCHIO hleděl na prase stále zkoumavěji a nakancekonec povídá: „Co je to? To prase není vykuchané? No není! Zavolat kuchaře! A hned!“ Před stolem stanul zkroušený kuchař a přiznal, že prase zapomněl vykuchat. „Cože?!“ vykřikl TRIMALCHIO, „zapomněl?! A říká to, jako by nedal pepř nebo kmín! Svlíct!“ V okamžiku stál svlečený kuchař smutně mezi dvěma otroky pověřenými mučením. Všichni jsme se za něho přimlouvali: „To se stane. Odpust' mu. Jestli to udělá ještě jednou, přimlouvat se za něj už nebudeme.“ Já jsem se však neudržel a naklonil k Agamemnonovi: „Ten otrok musí být ale lajdák,“ odsoudil jsem ho přísně, „jak může někdo zapomenout nevykuchat prase? Já bych mu to neodpustil ani u ryby.“ Ne tak TRIMALCHIO, který s klidným až pobaveným úsměvem přikázal kuchaři: „Když máš tak slabou paměť, vykuchej ho tady před náma.“ Kuchař si navlékl tuniku, vzal nůž a opatrně z obou stran nařzl praseti břicho. Jak se rány zvětšovaly, vlastní vahou z nich vyhrězly klobásky a jelita.

■ Domáci spustili připravený potlesk a sborem volali: „*M' zije Gaius!*“ Také kuchaře poctili přípítkem a stříbrnou korunou, pohár mu podali na korintském podnose. Když si jej Agamemnon začal prohlížet, TRIMALCHIO povídá: „Jedině já mám originál korintský nádobí.“ Čekal jsem, že se bude dál napařovat, jak si nechává dovážet nádobí z Korintu, ale mile mě překvapil: „Asi se divíš, jak to, že jenom já mám originál korintský nádobí? Protože železář, u kterého nakupuju, se jmenuje Korint. Co může mít kdo asi tak korintskýho, když nemá svého Korinta? A abyste si nemysleli, že jsem nákej neználek, tak náhodou moc dobře vim, vodkud původně pochází tohle korintský nádobíčko. Když dobili Tróju, ten prohnanej chlap a stará zmije Hannibal nechal všechny bronzový, zlatý a stříbrný sochy roztavit na jedný hromadě, a jak se slily, vznikla slitina, ze který řemeslníci vyrobili talířky, tácy a sošky. Takhle vznik ten korintskej artikl, vod všeho něco, vod ničeho nic. Nemějte mi za zlý, když řeknu, že já osobně dávám přednost sklu, přinejmenším nesmrdí. Kdyby nebylo křehký, měl bych ho radši než zlato, takhle je moc levný.“

■ Jeden odborník teda vyrobil skleněnou nádobu, která byla nerozbitná. S tím darem ho pustili k císaři ■ vpustili.

Dostalo se pochvaly krásnému daru, uznání umělcově zručnosti a přijetí jeho oddanosti. Ve snaze zvrátit údiv přihlízejících v úžas a zajistit si panovníkovu přízeň požádal <<Jan ze S@lisbury//MCI

■ chce, ať mu jí císař dá zpátky a praští s ní o podlahu. Víc už se císař leknout nemoh. Ten vynálezce jí ale zved ze země, byla natlučená jen jako bronzová. Vytáh kladívko a v pohodě jí opravil. Myslel, že ho za to postavěj na p<sup>ij</sup>edestal jako Juppitera, takže když se ho císař zeptal: Zná ještě někdo další složení toho skla? řek, že ne, ale toho by se nenadál! císař mu přikázal useknout hlavu, protože samozřejmě, kdyby to vešlo ve známost, měli bysme zlato za hnůj.

■ Ale ve stříbře se opravdu vyznám.

Váz mám plus mínus jak Kasandra vraždí svoje syny a ti mrtví kluci leží, no, jako živí. Taky pohár můj patronů kde zavírá Daidalos Niobu do trojskýho koně. Mám pamětní poháry ze zápasů Hermerota a Petraita, a nelze je brát na lehkou váhu. Něco pro skutečného znalce, za žádný peníze bych svojí sbírku neprodal.“

■ Zatímco vykládal, upustil otrok kalich. TRIMALCHIO na něj pohlédl:

„Vraž si jednu, protože jsi trdlo.“ Kluk svěsil ret a prosil ■ spustil <<Scheffer//MDCCCL AD „Co mě prosiš?“ na to TRIMALCHIO, „jako bysem to byl já, kdo ti působí příkoří. Sebe pros, abys nebyl trdlo.“

Nakonec ale otroka na naši žádost propustil bez trestu. Ten oběhl stůl

■  
CHCÁNKY VEN, VÍNO SEM!“ zvolal.

Nenechali jsme tak vybraný žert bez pochvaly,  
hlavně Agamemnon se činil, ten dobře ví,

za co ho znovu pozvou na hostinu.

EVA HOLÁ (1975) a PETR ŠOUREK (1974) jsou spolužáci z Lidové školy umění. Eva Holá od té doby vystudovala v ateliéru typografie VŠUP a v současnosti vystavuje své instalace v Litoměřicích, v Praze, Palermu a Paříži. Petr Šourek je absolventem a interním doktorandem Ústavu řeckých a latinských studií FF UK. Přeložil *Geralda z Walesu* (1998), *Řecké pohádky* (2000) a nyní je v tisku jeho výbor z děl opata Sugera ze Saint-Denis a Bernarda z Clairvaux. Spoluprací Evy Holé a Petra Šourka vznikl katalog k výstavě Jindřicha Vávry *Fantastic super attack Art boy* (Gema art 2002). Oba jsou členy občanského sdružení Vavrum ([www.vavrum.cz](http://www.vavrum.cz)).